

Център на НПО
в Разград

Проект: “Правосъдие близо до хората: втора фаза”

Кръгла маса

“АКТУАЛНИ ПРАКТИКИ ПО ПРИЛОЖЕНИЕ НА СЛУЧАЙНИЯ ПРИНЦИП ПРИ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА СЪДЕБНИ ДЕЛА”

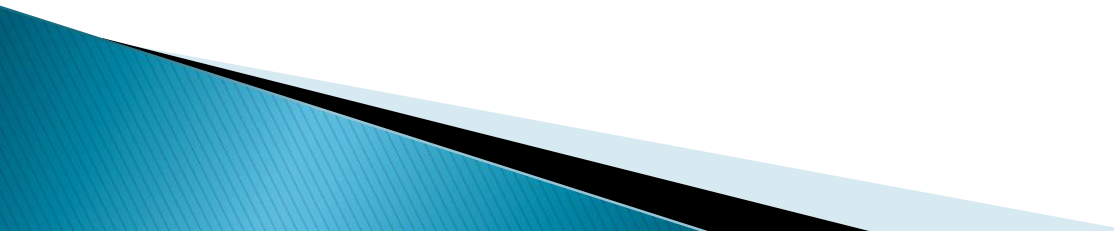
17 май 2013г. град София

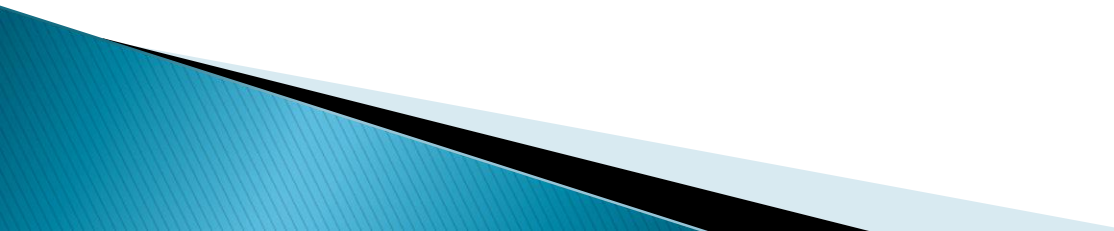
AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

подкрепата на Фондация „Америка за България”

Закон за съдебната власт

- ▶ **Чл. 9. (1)** Разпределението на делата и преписките в органите на съдебната власт се извършва на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение съобразно поредността на постъпването им.
  - ▶ **(2)** (Доп. – ДВ, бр. 109 от 2008 г., изм. – ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 04.01.2011 г.) Принципът на случайния подбор при разпределението на делата в съдилищата се прилага в рамките на колегиите или отделенията, а в прокуратурата и Националната следствена служба – в рамките на отделите.
-

Резюме на анализа

- ▶ Анализът по темата показва, че не е абсолютизиран принципът на случайния подбор при разпределението на съдебни дела чрез компютърни програми.
  - ▶ Приложението на принципа в голяма част от съдилищата не гарантира прозрачност и ненамеса на човешки фактор.
  - ▶ Прилагането на принципа на случайния подбор е формално и противоречиво, което не постига очаквания ефект за сериозен антикорупционен механизъм.
-

Резюме на анализа

- ▶ “По няколко пъти може да се натиска копчето (на компютъра, който разпределя делата), докато се избере удобният (съдебен) състав” призна през месец март 2013г. правосъдният министър Диана Ковачева.^[1]
- ▶ За първи път високопоставен политик публично говори за съществуването на много възможности за манипулация на на масово използваната система (б.а. Low Choice) за случайно разпределение на делата в съдебната система.

[1]

http://www.dnevnik.bg/analizi/2013/03/17/2021284_upravlението_na_gerb_i_sudebnata_vlast_pobediliat/

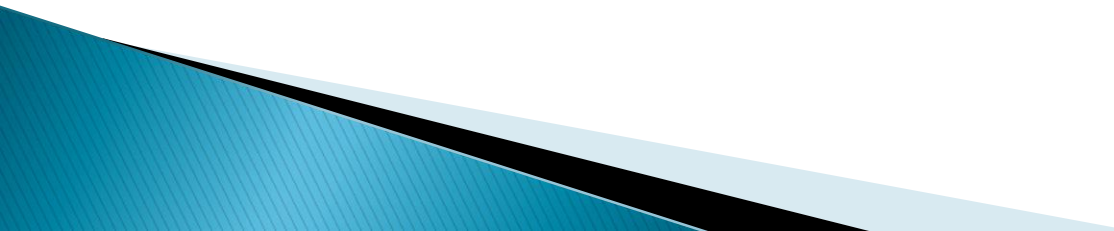
Резюме на анализа

- ▶ Приложението на чл.9 от ЗСВ е намерило либерално приложение в практиката на над 330 органа на съдебната власт – съдилища, прокуратури и следствени служби.
- ▶ Висшият съдебен съвет в предишния си състав^[1] е отговорен за странното мултиплициране на четири програми за случайно разпределение на дела. Ние сме водили поредица от разговори, за да разберем причините за наличието на повече от една програма и защо ВСС е одобрил всички за ползване.
- ▶ ^[1] Мандат 2007–2012г.

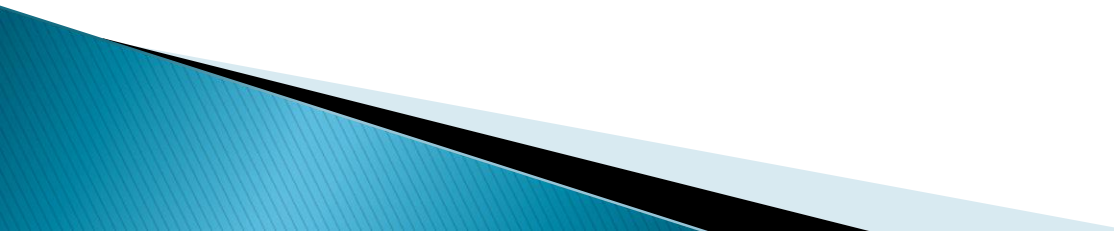
Резюме на анализа

- ▶ Две от програмите са подарени от ААМР/САЩ[1] и ЕС/ФАР[2] и според условията е трябвало да се използват през следващите пет години. Никой от членовете на ВСС не можа да обясни защо ВСС е създал нова, трета програма със същата цел. Без да коментираме финансовото измерение на начинанието, странно е да се създава нова дублираща програма, след като има налични поне две и те се използват безплатно.
- ▶ [1] Американска агенция за международно развитие на САЩ – ИУСС (USAID/JSI), <http://www.court-bg.org/>. АСУД, разработена по Проект за развитие на съдебната система на ААМР.
- ▶ [2] Програма ФАР на Европейския съюз. СУСД, разработена по програма Phare Bg 0203.01 – "Изпълнение на стратегията за реформа на българската съдебна система", Лот 1 – "Разработка и внедряване на система за управление на съдебните дела" от Siemens.
http://ec.europa.eu/bulgaria/abc/pre_accession/financial_assistance/index_bg.htm

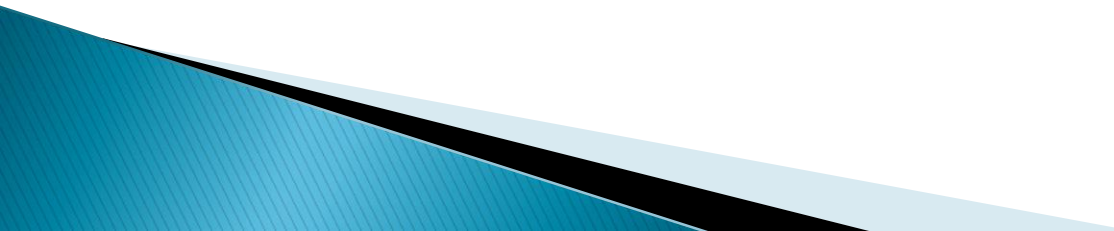
Резюме на анализа

- ▶ Сериозен аргумент е, че създадената нова програма от ВСС (Law Choice) не превъзхожда технологично подарените продукти (АСУД И СУСД) и отстъпва по качество.
  - ▶ Според нас слабост на програмата Law Choice е, че липсва механизъм за нейното развитие.
  - ▶ Не е ясно кой от 25 членове на ВСС точно „поставя задачи и поръчва“ на разработчиците какво и как да променят и развиват.
-

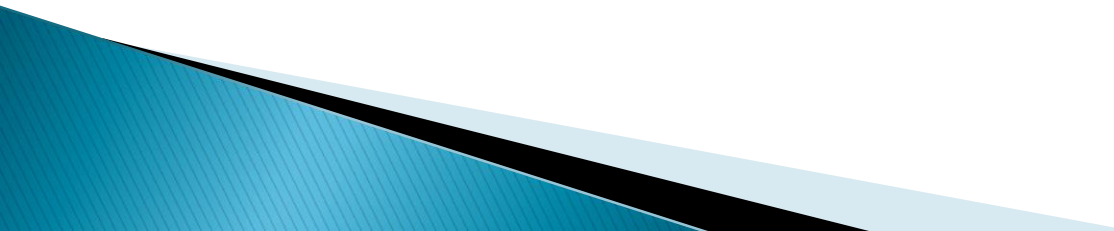
Резюме на анализа

- ▶ Пред Висшия съдебен съвет стои сериозна задача да промени цялостната организация на работата на съдебната система, насочени към прилагането на принципа на случайния подбор.
  - ▶ Тя трябва да подобри интегритета между деловодните програми и софтуера за електронно разпределение на делата, като се използва само един за цялата правосъдна система компютърен продукт.
-

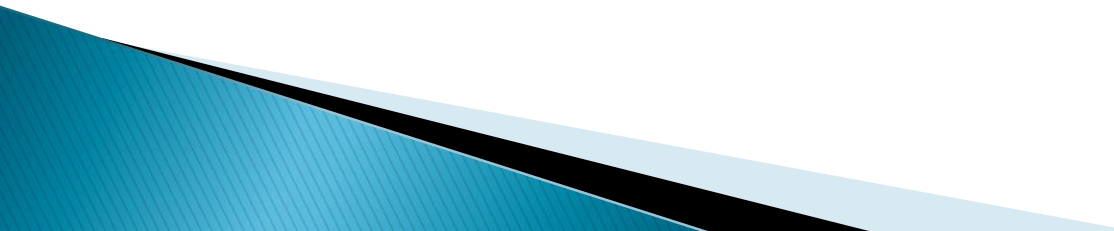
Основни изводи от наблюдението по темата за прилагането на случайния принцип при разпределението на съдебни дела чрез компютърна програма са:

- ▶ Не се прилага само една програма с доказани качества и оперативност, собственост на ВСС.
  - ▶ Съществува бутон „протокол на word” в продукта “Law Choice”, като възможност за техническа манипулация на протокола за избор на съдия.
  - ▶ Обявените нарушения в следствения отдел към СГП доказаха нашите опасения.
-

Основни изводи от наблюдението по темата за прилагането на случайния принцип при разпределението на съдебни дела чрез компютърна програма са:

- ▶ Липсва надежден механизъм за наблюдение и контрол на процеса, като в момента не се следи електронния архив;
  - ▶ Няма централен сървър за архивиране на базата данни от всички органи на съдебната власт, където се извършва случайно разпределение на съдебни дела, преписки и книжа.
-

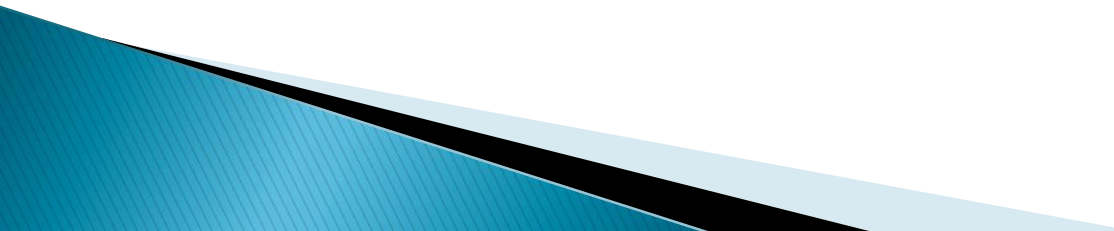
Препоръки

- ▶ **Настойчиво предлагаме на Висшия съдебен съвет да организира независима експертиза от външни специалисти, които да оценят всички използвани в момента програмни продукти за случайно разпределение.**
  - ▶ **Експертизата трябва да анализира сключените договори за финансиране на всеки продукт, договорите за дарения, финансова стойност, разпространение, заплаща ли се такса за ползване, постигнати резултати, ефект.**
-

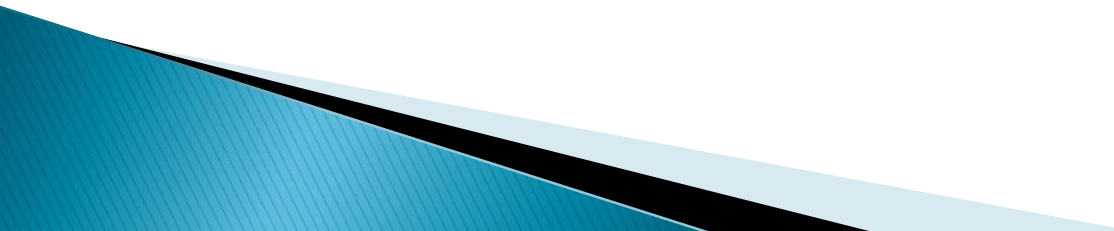
Препоръки

- ▶ Според нас е необходимо ВСС да осигури пълна съвместимост на общата програма за случайно разпределение на съдебните дела с програмите на съдебно деловодство (регистратура), за да се подобри интегритета, избегнат грешки и рискове от манипулация.
- ▶ Висшият съдебен съвет трябва да осигури централизирано съхранение на базата данни за случайното разпределение на делата, преписките и книжата, постъпили в съда, прокуратурата и следствените звена. Опитите за манипулация и заобикаляне на принципа за случайния подбор да се разследват и наказват строго.

Висшият съдебен съвет да приеме решение и да задължи горестоящите административни ръководители:

- ▶ Да извършват допълнителни проверки относно спазването на принципа за случайно разпределение на делата на всеки 6 (шест) месеца, съобразно правомощията им по чл.86, ал.1, т.1 и т.6 и чл.106, ал.1, т.1 и т.6 от ЗСВ.
  - ▶ Да проверяват на всеки месец електронния архив за предходния месец на низшестоящите звена.
  - ▶ Да информират периодически (например на три месеца) горестоящия ръководител и ВСС за констатациите от проверките.
-

Препоръки

- ▶ Висшият съдебен съвет и Инспекторатът към ВСС да приемат план за проверки на всички нива в съдилищата до края на 2013г. Проверката може да се планира по апелативни райони, за да се балансират ресурсите и да има предвидимост.
  - ▶ ВСС и ИВСС да организират бързо ревизия в органите на прокуратурата от апелативно до районно ниво, като се включат Националната следствена служба, военните прокуратури и новосъздадените две специализирани прокуратури.
-

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО 😊

Георги Милков – ръководител на проект
Елин Харизанов – анализатор

Център на НПО
Разград

ЗА КОНТАКТИ

Ел.поща: office@ngo-rz.org;

Интернет-страница:

<http://watch.ngo-rz.org/>

Телефон/факс: +359 (84) 661694

гр. Разград 7200

ж.к. Освобождение 34, партер, п.к. 237